

گفت‌وگوی «آرمان ملی» با حسین مریدسادات؛ تحلیلگر بازارهای مالی

چالش کلاهبرداری و سودآوری ارزهای دیجیتال و بیت کوین

بعدها اتفاقات بازار بورس بیشتر کشش مردم به سمت بازار ارزهای دیجیتال بود

۱۰ میلیون نفر، فعال بازار ارزهای دیجیتال هستند

آرمان ملی: بازار ارزهای دیجیتال بارها با چالش‌ها روبرو شده است. اولین ارز دیجیتال غیر متمرکز دنیا که بانک‌های مرکزی در تولید و عرضه آن نقش نداشتند، بیت کوین است که در سال ۲۰۰۸ میلادی (آبان ۱۳۸۷) ابداع شد. هیچ ارزشی نداشت، اما با گذر زمان و در یکی از اوج‌های قیمتی این ارز، قیمت آن در سال ۲۰۲۱ میلادی (۱۴۰۰) به ۶۸ هزار دلار رسید. در حال حاضر، بیت کوین و ارزهای دیگر از آخرین کف قیمتی جدا شده و نزدیک ۱۰۰ درصد سود ایجاد کرده‌اند. در گفت‌وگوی «آرمان ملی» با دکتر حسین مریدسادات - تحلیلگر بازارهای مالی - نحوه ورود سرمایه‌گذاران و معامله‌گران ایرانی به بازار نوظهور ارزهای دیجیتال و چشم‌انداز قیمتی بیت کوین و سایر ارزهای این بازار، مورد کند و کاو قرار گرفته است.

آن ریزش قیمت لونا، تعدمی بوده و کلاهبرداری، اتفاق افتاده است.

در دادگاه خانم شهره موسوی به عنوان بنیانگذار ارز «کینگ مانی» در ایران اعلام شد که ۳۰۰ هزار نفر مورد کلاهبرداری قرار گرفته‌اند. با در نظر گرفتن کلاهبرداری اتفاق افتاده در ایران در خصوص ارزهای بی‌ار جی و کینگ مانی، وضعیت سرمایه‌گذاران ایرانی که عمدتاً در صرافی‌های ایرانی فعالیت می‌کنند چگونه بوده و آیا از انجام معاملاتشان در صرافی ایرانی ارز دیجیتال رضایت دارند یا اینکه نسبت به حفظ سرمایه خودشان ترس و واهمه دارند؟ خوشبختانه صرافی‌های داخل کشور، مشکل حادی ندارند چرا که نه مشکلی در ریزش و برداشت وجود دارد و نه مشکلی در مورد کم و زیاد شدن این ارزها وجود دارد. صرافی‌های ایرانی به طور منصفانه، خدمات خودشان را ارائه می‌کنند. هر چند که کارمزدها نسبتاً کم است. در سطح بالایی بوده ولی خدمات منصفانه‌ای را به هموطنان ما ارائه می‌کنند.

بعدها عرضه بیت کوین به عنوان اولین و معروف‌ترین ارز دیجیتال، چندین بار قیمت این ارز در بازار جهانی به شدت بالا رفته و در سال‌های ۲۰۱۱، ۲۰۱۳، ۲۰۱۷ و ۲۰۲۱ میلادی، جهش شدیدی قیمت بیت کوین اتفاق افتاده است. آخرین جهش قیمتی بیت کوین، در نوامبر سال ۲۰۲۱ برابر با آبان ۱۴۰۰ بود که در زمان اوج به ۶۸ هزار دلار رسید و بعداً تا قیمت ۱۵ هزار و ۶۰۰ دلار سقوط کرد که سقوط قیمت ۷۷ درصدی بود. الان دوباره قیمت بیت کوین تا ۳۰ هزار دلار بالا آمده است. آیا با در نظر گرفتن این نوسانات می‌شود نتیجه گرفت که قیمت بیت کوین با ارزهای دیگر، قطعاً هر چند سال یکبار به شدت افزایش پیدا کرده و بعداً دچار کاهش شدیدی می‌شود؟

علت این افزایش و کاهش، به پدیده هاونینگ بیت کوین (بادش استخراج ارز دیجیتال) برمی‌گردد. هاونینگ بیت کوین هر چهار سال یکبار و در سال‌های ۲۰۱۲، ۲۰۱۶ و ۲۰۲۰ میلادی اتفاق افتاده و هاونینگ بعدی در سال ۲۰۲۴ اتفاق می‌افتد. معمولاً قبل از هاونینگ، بازار در یک گارد صعود قرار می‌گیرد و بعداً که هاونینگ انجام می‌شود بازار بر مدار اصلاحی و کاهش قیمت قرار می‌گیرد. بنابراین، یکی از دلایل اصلی رشد و کاهش قیمت، همین هاونینگ بیت کوین بوده است.

وقتی کاهش قیمت بیت کوین با هر ارز دیجیتال دیگری اتفاق می‌افتد، آیا به طور دقیق می‌شود در این بازار جهانی پیش بینی کرد که به کف قیمت رسیده‌ایم و زمان مناسب برای خرید این ارزها قرار رسیده است؟ اما ابزارهای مختلفی می‌توانیم برای تحلیل استفاده کنیم. در این زمینه می‌شود از داده‌های آنچین و تحلیل‌های تکنیکال و فاندامنتال استفاده کرد. کف و سقف‌های قیمت را باید با تحلیل تکنیکال بررسی کنیم. در حال حاضر و با استفاده از تحلیل تکنیکال می‌توان گفت که قیمت بیت کوین که به ۳۰ هزار دلار رسیده، با مقاومت قیمتی ۳۱ هزار دلار مواجه شده است.

در مجموع، تا این محدوده ۳۱ هزار دلاری شکسته نشود، قیمت بیت کوین نمی‌تواند به سمت اهداف بالاتر یعنی ۳۴ هزار دلار و بعداً ۳۴ هزار و ۵۰۰ دلار برود. البته در این بازار، سرمایه‌گذاران بزرگ و به اصطلاح نهنگ‌ها، تأثیرگذار هستند و در بالا رفتن و کاهش قیمت نقش دارند. معمولاً بازار از نظر زمانی و قیمتی، نیاز به اصلاح دارد و الان اصلاح زمانی و اصلاح قیمتی انجام شده. من فکر می‌کنم بیت کوین و ارزهای دیگر، مستعد رشد قیمت هستند.

ارزش کل بازار ارزهای دیجیتال در زمان اوج قیمت‌ها، در سال ۱۴۰۰ (۲۰۲۱ میلادی) به حدود ۲۵۰۰ میلیارد دلار (۵.۲ تریلیون دلار) رسید. در ماه‌های اخیر که قیمت‌ها به حد قابل و کف رسیده بود ارزش کل بازار به حدود ۷۰۰ میلیارد دلار سقوط کرد که بیش از ۷۰ درصد کاهش حجم کل بازار بود. در وضعیت فعلی ارزش کل بازار به حدود ۱۲۰۰ میلیارد دلار رسیده و تا الان و فعلاً ۴۰۰ میلیارد دلار، رشد اتفاق افتاده است. جناب‌عالی در مورد شاخص کل بازار ارزهای دیجیتال، چه نظری دارید؟

بازار وارد اصلاحی شد و یک به یک کف قیمت ارزهای دیجیتال از دست رفت. بنده الان به این بازار، امیدوارم چون از نظر شاخص کل بازار، کف دلاری را شناسایی کرده‌ام و ارزهای مهم این بازار از جمله بیت کوین که لیبر بازار هستند، یک کف قیمت را شناسایی کرده‌اند. به هر ترتیب، هم اصلاح زمانی و هم اصلاح قیمتی انجام شده و تغییر روند در بازار کریپتو، کاملاً مشهود است. به جز بیت کوین که از قیمت ۱۵ هزار به ۳۰ هزار دلار، افزایش پیدا کرده است، بسیاری از ارزها بازدهی ۳۰۰ تا ۴۰۰ درصدی را در ماه‌های اخیر ثبت کرده‌اند. بر این اساس، معلوم است که روند نزولی بازار کریپتو کارنسی، به اتمام رسیده است.

در حال حاضر و با استفاده از تحلیل تکنیکال می‌توان گفت که قیمت بیت کوین که به ۳۰ هزار دلار رسیده، با مقاومت قیمتی ۳۱ هزار دلاری مواجه شده. تا این محدوده ۳۱ هزار دلاری شکسته نشود، قیمت بیت کوین نمی‌تواند به سمت اهداف بالاتر یعنی ۳۴ هزار دلار و بعداً ۳۴ هزار و ۵۰۰ دلار برود.

بیت کوین با نرخ دلار ۳۰ هزار تومانی خرید کرده باشند، در محدوده ۳۰ هزار دلار بیت کوین و نرخ دلار ۶۰ هزار تومانی، به محدوده سر به سر خودشان می‌رسند. این حالت، بدترین حالت ممکن بوده و چون افزایش نرخ افسار گسیخته دلار را در داخل کشور داشتم، بخش اعظم زیان‌های معامله‌گران ایرانی ارزهای دیجیتال که در قیمت‌های بالاتر خرید کرده‌اند، جبران شده.

جداز ارزهای دیجیتال که در دنیا عرضه شد و مهم‌ترین آنها بیت کوین است، در داخل کشور ما هم، بر برخی ارزهای دیجیتال مثل «کینگ مانی» و «بی آر جی» عرضه شدند و بعداً خانم شهره موسوی و آقای سینا استوی، عرضه کنندگان این ارزهای دیجیتال باز داشت شدند. آقای هم در مورد رقم کلاهبرداری‌های انجام شده، اعلام شده. در مورد آقای استوی در قالب صرافی «کریپتو لنده»، بحث کلاهبرداری از ۲۰۰ هزار نفر مطرح شده و فقط رقم کلاهبرداری ۷۰۰ نفر که سرعاً شکایت کرده بودند ۸۰۰ میلیارد تومان بوده است. در مورد خانم موسوی، در قالب صرافی «یوتی بایت» رقم کلاهبرداری در حد ۴۵۰ میلیارد تومان اعلام شده. چرا وضعیت ارزهای دیجیتال ایرانی که عرضه شدند و کلاهبرداری این دوازده به شدت معروف شده، دچار چنین سرنوشتی شدند؟

حدود ۲۶ هزار ارز دیجیتال، در دنیا وجود دارد و در هر لحظه به این تعداد، افزوده می‌شود. در این میان، اکثر این ارزها، هیچ ادعای مالی و هیچ راهکاری در حوزه مالی ندارند. اساساً ارز دیجیتال، باید ادعای مالی داشته باشد و نشان بدهد که یک کار مالی را بهتر از نظام بانکی واقعی و رایج در دنیا انجام می‌دهد. اکثر ارزهای دیجیتال عرضه شده، هیچ مرام‌نامه یا وایت پیپری ندارند و عرضه کنندگان آنها هیچ ادعای مالی در مورد حل مشکلات مالی موجود مطرح نکرده‌اند.

یک مشکل دیگر که ممکن است در مورد برخی ارزهای دیجیتال اتفاق بیفتد این است که عرضه کنندگان آنها، پول معامله‌گران این ارزها را جمع آوری کرده و بعداً این ارزها را به زمین می‌زنند. این دوارز ایرانی که نام بردید، مصداق بارز کلاهبرداری بودند و هیچ فاندامنتالی (بنیاد) پشت این ارزها نبود. حتی یکی از این افراد کلاهبردار که دستگیر شده بود، از کشور فرار کرد و هزاران نفر از معامله‌گران ایرانی، مالیات‌خیز شده‌اند.

آقای استوی با وثیقه سنگین ۱۲۶ میلیارد تومانی، بعد از یک سال به طور موقت از زندان آزاد شده بود، اما به خارج از کشور فرار کرده است. دادگاه ارز «کینگ مانی» هم در خرداد ۱۴۰۲ بر گزار و اعلام شد که ۳۰۰ هزار نفر از این طریق مورد کلاهبرداری قرار گرفته‌اند.

بله؛ متأسفانه همین طور است و حتی فردی به نام علی حسینی که متولد ۱۳۸۱ است و الان در امارات است، در همین سال‌های اخیر هزاران دلار از هموطنان عزیز ما کلاهبرداری کرد. واقعا جسی تاسف دارد ولی به هر ترتیب، ارزهای «بی آر جی و «کینگ مانی»، فاندامنتال نداشتند، یعنی هیچ مینا و آدل‌های، از نظر بنیادی به عنوان پشتوانه نداشتند. نتیجه معامله کردن این ارزها که «شت کوین» نام دارند، از بین رفتن سرمایه است.

مشابه همین کلاهبرداری‌ها، در بازار جهانی و در مورد ارز دیجیتال «لونا» اتفاق افتاد. ارزش هر لونا در زمان اوج به ۱۲۰ دلار رسید و حجم بازار آن به حدود ۳۰ میلیارد دلار ولی یک فقهه بی ارزش شد. البته بنیانگذار لونا، یک ارز جایگزین را برای جبران معرفی کرد ولی از نظر شما دقیقاً چه اتفاقی در مورد لونا افتاد؟

من فکر می‌کنم در مورد ارز دیجیتال لونا نیز، تعدمی در کار بود. یکی از هولدرها و نهنگ‌های این ارز، فشار فروش ایجاد کرد و موازنه‌های این ارز بهم خورد. این اتفاق، حتی باعث شد یک دفعه کل بازار ارزهای دیجیتال، دچار ریزش زیادی در حد چند صد میلیارد دلار شود.

البته ۸۰ درصد از ارزهای دیجیتال موجود، ادعای مالی برای حل مشکلات مالی ندارند، یا حتی ممکن است مثل لونا ادعای مالی داشته باشند ولی به زمین می‌خورند. متأسفانه به دلیل اینکه در بازار کریپتو کارنسی، نظام نظارتی دقیق وجود ندارد این مشکلات هم، وجود دارد. من یقین دارم که

در کنار بازارهای سنتی مالی رایج در ایران از قبیل بورس و سکه و طلا، در سال‌های اخیر بازارهای نوظهور از جمله بازار ارزهای دیجیتال هم در دنیا ایجاد شده‌اند. برخی فعالان ایرانی بازار ارزهای دیجیتال، اعتقاد دارند که بین ۷ تا ۱۰ میلیون ایرانی، در این بازار حضور دارند. یکی از مقامات اتاق بازرگانی و صنایع تهران هم، گفته بود ۱۲ میلیون نفر ایرانی در بازار ارزهای دیجیتال فعالیت دارند. به نظر شما، جذابیت بازار ارزهای دیجیتال ناشی از چه عواملی بوده و آیا رقم حداقلی ۷ میلیون و رقم حداکثری ۱۲ میلیون نفر درست بوده و می‌شود به این نوع آمارها در مورد معامله‌گران ایرانی این بازار استناد کرد؟

می‌توانم به طور موقت بگویم که این نوع پیش بینی‌ها در مورد معامله‌گران ایرانی، می‌تواند پیش بینی قابل قبولی باشد. بنده، مدرس بازار ارزهای دیجیتال و بازار بورس هستم، و یکی از موسسات آموزشی کشور را در این حوزه‌ها تاسیس کرده‌ام. الان با توجه به تقاضای افراد متقاضی، حدود ۹۰ درصد از آموزش‌های ما، مربوط به ارزهای دیجیتال بوده و فقط ۱۰ درصد مربوط به بورس است.

متقاضیان ایرانی آشنایی با بازارهای دیجیتال به نسبت بورس، در حال حاضر نسبت به یک دارند. یک دلیل این موضوع نیز، به خاطر دو طرفه بودن بازار ارزهای دیجیتال بوده و معامله‌گران این بازار، چه در زمان صعود قیمت‌ها و چه در کاهش قیمت‌ها، می‌توانند سود کسب کنند. بازار ارزهای دیجیتال، جذابیت‌های خاص خودش را دارد و من فکر می‌کنم این نوع آمارها موقتی باشد.

بین ارقام ۷ میلیون تا ۱۲ میلیون نفر ایرانی حاضر در بازار ارزهای دیجیتال، فاصله زیادی وجود دارد. آیا زوروش‌های خاصی می‌توان فهمید که چه تعداد از ایرانی‌ها در این بازار جهانی مشغول معامله کردن و ترید هستند؟

در حال حاضر و برای تبدیل کردن ریال به تتر (یک ارز دیجیتال با قیمت ثابت دلاری)، یک واسطه در این بازار وجود دارد و آن هم، صرافی‌های ارز دیجیتال از قبیل «توبیتکس» و «مرزینکس» است. در داخل کشورمان هستند، ما اگر تعداد کاربران و مخاطبان صرافی‌های داخل کشور را با هم جمع کنیم، قطعاً می‌توانیم به یک عدد برسیم که چه تعداد معامله‌گر فعال این بازار در داخل ایران وجود دارد. با توجه به اطلاعاتی که دارم، می‌توانم بگویم بعد از اتفاقاتی که در بازار بورس تهران رخ داد، حداقل میل مردم بیشتر به سمت بازار ارزهای دیجیتال بوده است.

یک آمار هم در مورد اینکه معامله‌گران ایرانی بازار ارزهای دیجیتال از طریق صرافی‌های ایرانی، این کار را انجام می‌دهند، ارائه شده. در این زمینه گفته شده که ۸۸ درصد از معامله‌گران ایرانی، از طریق صرافی‌های ارزهای دیجیتال داخل ایران، مشغول فعالیت شده و ترجیح می‌دهند معاملات خودشان را از این طریق انجام بدهند. به اعتقاد شما، تمرکز معامله‌گران ایرانی بر صرافی‌های داخل کشور، چه شرایطی را برای آنها ایجاد می‌کند؟

اگر ۸۸ درصد از سرمایه‌گذاران ایرانی، دارای خودشان را به صرافی‌های ایرانی برده باشند، نشان می‌دهد که آنها به صرافی‌های داخلی اطمینان کرده و به صرافی‌های بین‌المللی کمتر اطمینان کرده‌اند.

به هر ترتیب، بازار کریپتو، یک بازار جذاب بوده و برای ایرانی‌ها، یک بازار نوظهور است. هر چند که فقط دو، سه سال است که ایرانی‌ها به طور جدی با این بازار آشنا شده‌اند. اساساً بعد از اتفاقات بورس تهران در سال ۱۳۹۹، ایرانی‌ها با بازارهای مالی آشنا شدند و به دنبال الترناتیوی به نام بازار کریپتو کارنسی گشتند. در عین حال، اخیراً تبلیغ بازار «فارکس» خیلی بیشتر از بازار ارزهای دیجیتال شده. من فکر می‌کنم حداقل ۱۰ میلیون نفر، فعال بازار ارزهای دیجیتال در کشورمان داشته باشیم. مردم، بیشتر به صرافی‌های ایرانی، اطمینان کرده‌اند چون بحث ریسک کمتر در صرافی‌های ایرانی، نسبت به صرافی‌های بین‌المللی مطرح است.

بعدها شروع ریزش بزرگ بورس از مرداد ۱۳۹۹، گفته شد سرمایه‌ها به بازار ارزهای دیجیتال انتقال پیدا کرده است. در آبان ۱۴۰۰ هم قیمت ارزهای دیجیتال به اوج رسید و بعداً کاهش پیدا کرد. وقتی که ایرانی‌ها در قیمت ۲۵ تا ۳۰ هزار اقدام به خرید بیت کوین کرده‌اند، آیا آنها در همان روند صعودی شروع به فروش کرده‌اند و جناب‌عالی قبول ندارید که شاید منتظر مانده باشند قیمت بیت کوین حتی به بیش از ۶۸ هزار دلار برسد ولی ریزش بزرگ بیت کوین شروع شده باشد؟

در زمانی که قیمت بیت کوین حدود ۳۰ هزار دلار بود و ایرانی‌ها به این بازار ورود کردند، در ایران نرخ دلار حدود ۲۲ هزار تومان بود ولی الان نرخ دلار حدود ۵۰ هزار تومان است. بنابراین، افرادی که در آن قیمت بیت کوین، خرید کرده‌اند چون سرمایه‌گذاری دلاری انجام داده‌اند، هر زمان که بازار رشد کند و به نقطه سر به سر دلاری خرید افراد برسد، حداقل ۶۰ تا ۷۰ درصد سود می‌کنند. این جهت، اعتقاد دارم که این افراد، زیان نکرده‌اند. در بدترین حالت اگر ایرانی‌ها در محدوده ۶۰ هزار دلار

در بازار ارز دیجیتال ایرانی‌ها ضرر نکردند

وقتی مردم وارد یک بازار مالی می‌شوند که قیمت‌ها در مدار صعود است چون عامه مردم، به دنبال سرمایه‌گذاری در روندهای نزولی نیستند. عامه مردم کشور ما، در روند صعودی بازار کریپتو، سوار بر ماجرا شدند. بنده می‌توانم با دلایل مشخص توضیح بدهم که ایرانی‌ها در این بازار ضرر نکرده‌اند. البته فعالان حرفه‌ای بازار، در قیمت‌های خیلی پایین‌تر، در بازار کریپتو کارنسی، شروع به فعالیت کردند. بر اساس اطلاعاتی که دارم، می‌توانم بگویم مردم عادی در محدوده ۲۵ هزار تا ۳۰ هزار دلار بیت کوین، شروع به خرید کردند. بعداً قیمت بیت کوین به ۶۰ هزار دلار رسید ولی پس از آن، تا محدوده ۳۰۰ هزار دلار پایین آمد. دوباره قیمت بیت کوین تا نزدیک ۶۹ هزار دلار افزایش پیدا کرد ولی بعداً قیمت بیت کوین تا حدود ۱۵ هزار دلار کاهش پیدا کرد. در همین محدوده قیمتی، باز مردم در این بازار فعالیت می‌کنند ولی نهایتاً مردم ماضر نکرده‌اند.

